

Embedsregnskab 2007
for
Vestre Landsret.

1. Indledning.

I denne indledning gives en kort oversigt over indholdet i Vestre Landsrets embedsregnskab for 2007.

Afsnit 2 indeholder en kort beskrivelse af landsretten.

I afsnit 3 redegøres for udviklingen i landsrettens sagsbeholdning og gennemløbstider samt for opfyldelsen af opstillede målsætninger om gennemløbstider.

I afsnit 4 omtales udviklingen i antallet af medarbejdere i landsretten og i vægtede sager pr. medarbejder.

I afsnit 5 omtales landsrettens fortsatte deltagelse i et forsøg med retsmægling.

I afsnit 6 omtales arbejdet med gennemførelsen af domstolsreformen.

I afsnit 7 omtales landsrettens kvalitetsarbejde.

I afsnit 8 omtales nogle af de administrative sager, som behandles i landsretten (høringssager, klagesager og sættestemmerbeskikkelser).

I afsnit 9 omtales de lokalemæssige problemer, som landsretten har i Viborg.

I afsnit 10 omtales landsrettens lokaleforhold ved bitingstederne.

I afsnit 11 omtales landsrettens handlingsplan for 2007 og opfyldelsen af denne.

Embedsregnskabet afsluttes med en samlet vurdering i afsnit 12 af udviklingen i 2007 og af forventningerne til de kommende år.

2. Kort om Vestre Landsret.

Vestre Landsret har sit sæde (hovedtingsted) i Viborg. Landsretten bestod i 2007 af 1 præsident, 38 andre faste landsdommere, ca. 10 midlertidige (konstituerede) landsdommere, 8 øvrige jurister og ca. 55 administrative medarbejdere.

Præsidenten er administrativ chef for landsretten og således ansvarlig for varetagelsen af de bevillingsmæssige og administrative forhold, der er henlagt til embedet.

Landsrettens dommere er fordelt på 15 retsafdelinger med hver tre dommere. Landsrettens øvrige jurister er tilknyttet de retsafdelinger, der behandler særligt mange kæremål eller i særlig grad står for forberedelsen af landsrettens civile sager, samt landsrettens administration.

Landsrettens administrative medarbejdere var indtil udgangen af august 2007 fordelt på 6 retssektioner, der hver udførte administrative sagsbehandlingsfunktioner for to, tre eller fire retsafdelinger, samt på en sektion og nogle mindre enheder til varetagelse af en række centrale, administrative opgaver. Siden gennemførelsen af en intern administrativ strukturændring pr. 1. september 2007 har landsrettens administrative medarbejdere været fordelt på 4 retssektioner, der hver udfører de administrative sagsbehandlingsfunktioner for tre eller fire retsafdelinger, samt på en sektion, et præsidentsekretariat og en IT-enhed, der alle varetager en række centrale, administrative opgaver.

Vestre Landsret behandler civile sager og straffesager ved hovedtingstedet i Viborg. Landsretten behandler endvidere straffesager ved de såkaldte bitingsteder i Århus, Aalborg, Kolding, Esbjerg og Sønderborg. Landsrettens administration er beliggende ved hovedtingstedet i Viborg.

3. Udviklingen i landsrettens sagsantal og sagssammensætning.

a. Udviklingen i civile sager.

I tabel 1 vises udviklingen i antallet og fordelingen af civile sager i perioden 2005 – 2007:

Tabel 1. Udviklingen i civile sager

Sagsudviklingen 2005 - 2007 for civile sager						
	1. Instans økon. værdi	Ankesager økon. værdi	Andre sager	Alle ekskl. kæresager	Kæresager	Alle sager
Sagsbeholdning 01/01 2005	726	761	232	1719	147	1866
Nye sager 2005	448	787	577	1812	1070	2882
Sluttede sager 2005	362	819	590	1771	1064	2835
Sagsbeholdning 31/12 2005	812	729	219	1760	153	1913
Nye sager 2006	460	729	619	1808	1027	2835
Sluttede sager 2006	537	813	639	1989	1005	2994
Sagsbeholdning 31/12 2006	735	645	199	1579	175	1754
Nye sager 2007	45	680	359	1084	924	2008
Sluttede sager 2007	523	702	445	1670	963	2633
Sagsbeholdning 31/12 2007	257	623	113	993	136	1129

Der er en meget klar nedgang i beholdningen af civile sager set over hele perioden 2005 – 2007. Således er beholdningen af civile sager nedbragt med ca. 40 % fra begyndelsen af 2005 til udgangen af 2007. Nedbringelsen af sagsbeholdningen er reelt sket siden udgangen af 2005 og

er især sket i 2007, hvor sagsbeholdningen faldt med ca. 35 %. Denne meget betydelige reduktion af sagsbeholdningen skyldes først og fremmest et markant fald i antallet af nye sager i 2007 navnlig for så vidt angår 1. instanssager samtidig med, at en pæn sagsafvikling har kunnet fastholdes. Udviklingen i 2007 svarer i alt væsentligt til den udvikling, der på kort sigt var ventet som et resultat af domstolsreformen, idet dog især antallet af sager, som byretterne har henvist til landsretten til behandling i 1. instans, er noget lavere end forventet.

b. Udviklingen i straffesager.

I tabel 2 vises udviklingen i antallet og fordelingen af straffesager i perioden 2005 – 2007.

Tabel 2. Udviklingen i straffesager:

Sagsudviklingen 2005 - 2007 for straffesager							
	Nævninge- sager	Med domsm. og bevis	Med domsm. uden bevis	Andre ankesager	Domssager i alt	Kære- sager m.v.	Alle sager
Sagsbeholdning 01/01 2005	10	330	131	99	570	40	610
Nye sager 2005	30	821	365	409	1625	1727	3352
Sluttede sager 2005	31	854	369	412	1666	1729	3395
Sagsbeholdning 31/12 2005	9	297	127	96	529	38	567
Nye sager 2006	31	868	307	367	1573	1776	3349
Sluttede sager 2006	29	802	335	372	1538	1786	3324
Sagsbeholdning 31/12 2006	11	363	99	91	564	28	592
Nye sager 2007	20	628	220	277	1145	1567	2712
Sluttede sager 2007	27	749	240	296	1312	1566	2878
Sagsbeholdning 31/12 2007	4	242	79	72	397	29	426

Der er en meget klar nedgang i beholdningen af straffesager set over hele perioden 2005 – 2007. Således er beholdningen af straffesager nedbragt med ca. 30 % fra begyndelsen af 2005 til

udgangen af 2007. Nedbringelsen af sagsbeholdningen er reelt sket i 2005 og især i 2007, hvor sagsbeholdningen faldt med ca. 28 %. Denne meget betydelige reduktion af sagsbeholdningen skyldes først og fremmest et klart fald i antallet af nye sager i 2007 samtidig med, at en pæn sagsafvikling har kunnet fastholdes. Udviklingen i antallet af nye sager i 2007 har sammenhæng med indkøringen af politi- og domstolsreformen. Særligt om nævningesager kan anføres, at også de mest alvorlige narkotikasager fra og med 2007 blev behandlet som domsmandssager, og at der med virkning fra 2008 sker en omlægning af behandlingen af nævningesager således, at disse fremover starter i byretterne med fuld ankeadgang til landsretterne.

c. Længerevarende sager.

I tabel 3 vises udviklingen i længerevarende sager i perioden 2005 – 2007.

Tabel 3. Udviklingen i længerevarende sager.

Hovedforhandlinger (domsforhandlinger) i 2005 - 2007 af mere end 2 dages varighed										
	Civile sager				Straffesager				Alle sager	
	1. instans		Anke		Nævningesager		Doms mænd			
	Dage i alt	Sager i alt	Dage i alt	Sager i alt	Dage i alt	Sager i alt	Dage i alt	Sager i alt	Dage i alt	Sager i alt
2005	66	16	3	1	141	21	122	14	332	52
2006	41	13	0	0	133	20	144	16	318	49
2007	66	17	10	2	89	21	136	23	301	63

Samlet set er der tale om et stort set uændret antal dage til længerevarende hovedforhandlinger. Ændringen i dage til langvarige nævningesager må ses i sammenhæng med, at ingen (nye) narkotikasager fra og med 2007 behandles som nævningesager.

d. Gennemløbstider.

Landsretten har i 2000 opstillet målsætninger for den højeste gennemløbstid for forskellige sagstyper. Da det i praksis ikke kan undgås, at gennemløbstiden for nogle sager bliver længere end det generelt ønskelige - f. eks. i tilfælde hvor sagens afgørelse afventer udfaldet af en sag i Højesteret eller ved EF-Domstolen - er målsætningerne fastsat således, at målsætningen for en sagstypes gennemløbstid anses for fuldt opfyldt, hvis 90 % af sagerne har en gennemløbstid,

som opfylder målsætningen. Målsætningerne omfatter sager, der er afgjort under eller efter en hovedforhandling.

Tabel 4 og 5 viser den absolutte og procentuelle fordeling af gennemløbstiden – tiden fra sagens modtagelse til sagens slutning til retsbogen - for sager sluttet i 2007 under eller efter hovedforhandling. Landsrettens målsætninger for gennemløbstiden og opfyldelsen heraf fremgår ligeledes af tabellerne tillige med oplysning om målopfyldelsen i 2005 og 2006. Tabel 4 omfatter nogle sagstyper med en normalt længere gennemløbstid, mens tabel 5 omfatter nogle sagstyper med en normalt kort gennemløbstid.

Det bemærkes, at der med virkning fra 2008 er opstillet nye målsætninger, som er tilpasset domstolsreformen. Der henvises herom til landsrettens handlingsplan for 2008.

Tabel 6 og 7 viser de gennemsnitlige gennemløbstider for hovedforhandlede (domsforhandlede) civile sager og straffesager sluttet i de enkelte halvår i perioden 2005 – 2007.

Tabel 4. Fordeling af gennemløbstider for almindelige borgerlige 1. instans- og ankesager

	Alm. 1. Instanssager* (Målsætning: 18 mdr.)		Alm. ankesager** (Målsætning: 12 mdr.)	
	Sluttet i 2007 efter hovedforhandling		Sluttet i 2007 efter hovedforhandling	
	Antal	Procentuelt	Antal	Procentuelt
0 - 6 mdr.	0	0	10	2
6 - 12 mdr.	16	6	305	65
12 - 15 mdr.	28	11	85	18
15 - 18 mdr.	56	23	28	6
18 - 24 mdr.	53	21	26	6
Over 2 år	97	39	13	3
I alt	250	100	467	100
		Procentuel andel sager med målsætningen opfyldt		Procentuel andel sager med målsætningen opfyldt
	2007	40	2007	67
	2006	55	2006	68
	2005	60	2005	67

* Ekskl. Selskabstømmersager og børnefjernelsessager

** Ekskl. Ægteskabssager, faderskabssager og sager om administrativ frihedsberøvelse

Tabel 5. Fordeling af gennemløbstider for ægteskabssager samt for nævningesager og andre straffesager.

	Ægteskabssager (Målsætning: 3 mdr.)		Nævningesager (Målsætning: 3 mdr.)		Straffesager* (Målsætning: 4 mdr.)	
	Sluttet i 2007 efter hovedforhandling		Sluttet i 2007 efter hovedforhandling		Sluttet i 2007 efter hovedforhandling	
	Antal	Procentuelt	Antal	Procentuelt	Antal	Procentuelt
Under 1 mdr.	4	2	0	0	35	4
1 - 2 mdr.	52	24	1	6	123	12
2 - 3 mdr.	101	47	4	25	195	19
3 - 4 mdr.	26	12	6	38	181	18
4 - 6 mdr.	15	7	3	19	251	24
6 - 9 mdr.	13	6	1	6	154	15
9 - 12 mdr.	2	1	1	6	53	5
Over 1 år	1	0		0	24	2
I alt	214	100	16	100	1016	100
		Procentuel andel sager med målsætningen opfyldt		Procentuel andel sager med målsætningen opfyldt		Procentuel andel sager med målsætningen opfyldt
	2007	73	2007	31	2007	53
	2006	78	2006	39	2006	54
	2005	76	2005	13	2005	55

* Alle sager bortset fra nævningesager

Som det fremgår af tabel 4 og 5, har der i 2007 været tale om en stort set uændret målopfyldelse set i forhold til 2006 bortset fra almindelige civile 1. instanssager, hvor målopfyldelsen er klart lavere i 2007. Dette må imidlertid ses i sammenhæng med, at landsretten kun har modtaget meget få civile 1. instanssager i 2007, og med, at en række af de sager, der blev modtaget i 2. halvår 2006, er overført til hovedforhandling i byretterne i forbindelse med domstolsreformen. Som følge heraf vil de 1. instanssager, som landsretten selv har hovedforhandlet og afgjort i 2007, typisk være sager, hvor andelen af ældre sager vil være unormalt høj sammenlignet med tidligere år, hvilket selvsagt påvirker målsætningsopfyldelsen negativt.

Tabel 6. Udviklingen i gennemsnitlige gennemløbstider i hovedforhandlede civile sager:

Gennemløbstid* i hovedforhandlede civile sager sluttet i årene 2005 - 2007								
	1. Instans m. økonomisk værdi**		Ankesager m. økonomisk værdi		Ægteskabssager, Børnefjernelsessager m.v.		Alle borgerlige sager	
	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid
2005 I	109	21,6	266	12,4	183	2,8	588	11,3
2005 II	91	22,9	223	13,9	164	2,9	495	11,9
2006 I	148	21,6	268	13,2	201	3,0	645	12,0
2006 II	97	21,7	230	12,9	177	2,9	529	11,4
2007 I	146	22,9	249	12,7	161	2,9	580	12,2
2007 II	80	25,6	204	12,6	102	3,2	386	12,8

* Gennemløbstid = Tiden fra sagens modtagelse til sagen er sluttet ifølge retsbogen.

** Ekskl. sager om såkaldt selskabstømning

De gennemsnitlige gennemløbstider i 1. instanssager er steget gennem 2007. Som nævnt ovenfor har dette imidlertid sammenhæng med, at de 1. instanssager, som landsretten selv har hovedforhandlet og afgjort i 2007, typisk har været sager med en unormalt høj andel af ældre sager.

De gennemsnitlige gennemløbstider i ankesager er faldet let i 2007. Denne udvikling mod kortere gennemløbstider i ankesager forventes fortsat mere markant i 2008 som et resultat af domstolsreformen.

De gennemsnitlige gennemløbstider for alle borgerlige sager er steget i 2007. Dette skyldes dels det, der er nævnt ovenfor om 1. instanssager, dels et klart fald i ægteskabssager og børnefjernelsessager, der typisk har en meget kort gennemløbstid og derfor trækker det samlede gennemsnit i retning af kortere gennemløbstider. Faldet i ægteskabssager må tilskrives de nye regler for behandlingen af disse sager, mens faldet i børnefjernelsessager skyldes, at disse sager efter domstolsreformen behandles af byretterne som 1. instans.

Tabel 7. Udviklingen i gennemsnitlige gennemløbstider i hovedforhandlede straffesager:

Gennemløbstid* i hovedforhandlede straffesager sluttet i årene 2005 - 2007										
	Nævningesager		Ankesager med domsmænd og bevisførelse		Ankesager med domsmænd uden bevisførelse		Andre ankesager		Alle domssager	
	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid
2005 I	17	4,2	357	4,9	154	4,0	170	3,3	698	4,3
2005 II	14	4,1	348	4,6	152	3,6	156	3,6	668	4,2
2006 I	13	2,7	359	4,2	154	3,4	142	3,4	668	3,8
2006 II	13	4,0	300	5,4	117	4,0	136	3,6	566	4,7
2007 I	15	3,7	357	4,7	106	3,7	120	4,3	598	4,4
2007 II	9	3,7	251	4,8	81	3,8	98	3,3	439	4,3

* I dette skema er gennemløbstid = tiden fra sagens modtagelse til hovedforhandlingens 1. dag.

Som det fremgår, har de gennemsnitlige gennemløbstider i straffesager i det meste af perioden ligget nogenlunde konstant og for ankesagernes vedkommende samlet omkring det niveau på 4 måneder, som efter landsrettens vurdering i almindelighed må anses for det praktisk mulige, bl.a. når der tages hensyn til, at en meget stor del af landsrettens straffesager skal behandles på bitingstederne i forud fastlagte uger. Udviklingen i 2007 må bl.a. ses i sammenhæng med, at landsretten har måttet ændre praksis med hensyn til tilrettelæggelsen af straffesagsrejser til nogle af bitingstederne, hvilket har betydet en klart dårligere udnyttelse af de resurser, der anvendes til disse rejser.

e. Sageres alder.

Ved udgangen af 2007 var de verserende civile 1. instans- og ankesager fordelt således med hensyn til sageres alder:

Ca. 67 % af sagerne er modtaget i 2007

Ca. 19 % af sagerne er modtaget i 2006

Ca. 8 % af sagerne er modtaget i 2005

Ca. 2 % af sagerne er modtaget i 2004

Ca. 1 % af sagerne er modtaget i 2003

Ca. 3 % af sagerne er modtaget i 1997-2002

Den procentuelle fordeling af sagsbeholdningen med hensyn til de civile sagers alder svarer i det væsentlige til fordelingen af sager ved udgangen af 2006.

Ved udgangen af 2007 var kun godt 3 % af straffesagerne modtaget forud for 2007. De pågældende sager var alle modtaget i 2006.

4. Medarbejdere og vægtede sager.

a. Udviklingen i årsværksforbrug fordelt på de enkelte medarbejdergrupper.

Tabel 8 viser antallet af medarbejdere i landsretten opgjort som det faktiske årsværksforbrug og fordelt på de enkelte grupper:

Tabel 8. Landsrettens medarbejdere

Opgjort i årsværk er udviklingen i antallet af medarbejdere i 2005 - 2007:

	2005	2006	2007
Juridisk personale	56,6	55,4	55,3
Kontorpersonale	46,9	44,4	42,6
Elever	2,0	1,9	1,2
Ansatte i beskæftigelsesordning	4,0	4,0	3,7
Øvrigt personale	5,6	5,5	5,8

b. Sagsvægtningsmodel.

Landsretterne har i samarbejde med Domstolsstyrelsen udarbejdet en model med vægtning af forskellige sagstyper. I modellen indregnes sluttede sager med en vægtenhed afhængig af sagstype og den måde, hvorpå sagen sluttet, ligesom der i modellen tages højde for ikke sluttede, længerevarende sager. Da Vestre Landsret indtil 2007 har registreret ad citationssager særskilt, er de vægtenheder, der i modellen er indregnet fra slutning af sådanne sager, fratrukket i oversigterne nedenfor.

Vægtenhederne er særskilt fastsat for henholdsvis administrative medarbejdere (kontorpersonale) og jurister efter en generel vurdering og sammenligning af det arbejde, der for den enkelte medarbejder i den pågældende medarbejdergruppe er forbundet med behandlingen af den enkelte sag sammenlignet med behandlingen af andre sager og alt afhængig af sagstype og måde, som sagen sluttet på. Der er således ikke tilsigtet nogen sammenhæng mellem de vægtenheder, der ved en sags slutning tildeles henholdsvis jurister og administrative medarbejdere, og der er derfor ikke grundlag for nogen sammenligning af antallet af vægtede enheder pr. årsværk for de forskellige personalegrupper.

Der er ved selve vægtenhederne ikke taget hensyn til den tid, der medgår til rejse til og fra landsrettens bitingsteder. Rejsetiden opgøres særskilt og indregnes herefter i den samlede opgørelse af antallet af vægtede sagsenheder pr. årsværk. Som grundlag for denne opgørelse af rejsetid kan følgende oplyses om antallet af rejsedage/rejseuger til bitingstederne i 2007:

Antal rejsedage/uger i 2007	
Bitingssted	Antal dage/uger:
Århus	170
Aalborg	136
Kolding	40
Esbjerg	20
Sønderborg	33

Domstolsreformen og de deraf afledede ændringer i landsretternes sagsarter har nødvendiggjort en revision af sagsvægtningsmodellen. Dette arbejde ventes afsluttet i den kommende tid, og indtil da må opgørelserne af vægtede sagstal tages med et vist forbehold, idet den foreløbige brug af den reviderede model har vist visse forskelle på modellens tal og de tal, som har kunnet opgøres på anden måde. Hertil kommer, at vægtningsmodellen ikke tager højde for det ofte betydelige arbejde, der i 2007 har været forbundet med landsrettens stillingtagen til de civile 1. instanssager, der har kunnet henvises til byretterne efter overgangsreglen. Sådanne sager indregnes i de fleste tilfælde i modellen med samme lave vægt som de sager, der blot slutes uden afholdelse af forberedende møde – typisk efter en meddelelse fra parterne.

Tabel 9. Forholdet mellem vægtede sagsenheder for sluttede sager og anvendte årsværk.

Administrative medarbejdere						
	Almindelige straffesager	Straffe-kæremål	Almindelige civile sager	Civile kæresager	Normativ (årsværk)	Antal vægtede enheder pr. årsværk
Vægtede sagsenheder 2007	6599,8***	1343	6310,9	1440,5	41,2*	381***
Vægtede sagsenheder 2006	7976,9	1537,6	7516,3	1592,5	44,4*	419
Vægtede sagsenheder 2005	8388,2	1534,4	6398,4	1657	46,9*	383

Jurister						
	Almindelige straffesager	Straffe-kæremål	Almindelige civile sager	Civile kæresager	Normativ (årsværk)	Antal vægtede enheder pr. årsværk
Vægtede sagsenheder 2007	4006,8**	568,8	5443,9	784,1	53,2*	203
Vægtede sagsenheder 2006	4735,6	642,9	6523,1	872	55,4*	231
Vægtede sagsenheder 2005	4898,8	642,7	5966,2	892,1	56,6*	219

* Reguleret for rejsetid til bitingsteder

** Reguleret for forberedelse mv. af stor ankesag

*** Korrigeret 14. april 2008

Sammenlignes antallet af vægtede sagsenheder pr. årsværk i 2007 med det tilsvarende tal for 2006 og 2005 er der for begge personalegrupper tale om et fald navnlig set i forhold til tallene for 2006, som dog lå noget over tallene for 2005. Udviklingen i 2007 tilskrives i alt væsentligt gennemførelsen af domstolsreformen. De udsving, som oversigten viser, må dog også ses i lyset af den usikkerhed, der er knyttet til modellen. Hertil kommer som nævnt foran, at sagsvægningsmodellen i den foreliggende form ikke tager tilstrækkelig højde for det arbejde,

der i 2007 har været forbundet med administrationen af overgangsbestemmelserne for civile 1. instanssager.

En endelig vurdering af domstolsreformens virkninger for landsretten må afvente et mere validt grundlag, og landsrettens sagsudvikling følges derfor tæt også i 2008 og kommende år.

5. Forsøg med retsmægling.

Vestre Landsret har siden 1. marts 2003 deltaget sammen med 4 byretter i et forsøg med retsmægling. Forsøget administreres i praksis af landsrettens 15. afdeling (den særlige forberedelsesafdeling). Der henvises nærmere til oplysningerne om retsmægling på landsrettens hjemmeside www.vestrelandsret.dk.

Landsrettens tilbud om retsmægling er i 2007 blevet accepteret i 49 sager. Retsmægling er gennemført i 30 af disse sager. (I de resterende 19 sager er retsmæglingen endnu ikke gennemført eller tilsagnet om deltagelse i retsmægling eller hele sagen er tilbagekaldt, inden der er afholdt møde med retsmægleren).

I 20 af de 30 sager med gennemført retsmægling (66 %) er retsmæglingen endt med, at parterne har indgået en aftale, som har afsluttet sagen. I 8 sager er retsmæglingen endt uden en sådan aftale, og sagen er overgået til sædvanlig retssagsbehandling. I de sidste 2 sager afventes en tilbagemelding fra parterne.

Forsøget med retsmægling var oprindeligt planlagt til at udløbe med udgangen af 2004, men det blev besluttet at lade forsøgsordningen fortsætte, mens der blev arbejdet med at tilvejebringe det fornødne grundlag for en lovgivning om en permanent og landsdækkende ordning med retsmægling. En sådan lovgivning er nu gennemført og træder i kraft den 1. april 2008.

6. Domstolsreformen

Landsretten har også i 2007 arbejdet med domstolsreformens gennemførelse i landsretten. Dette arbejde har bl.a. omfattet møder for advokater om de nye regler om bl.a. gennemførelsen af hovedforhandlinger samt udarbejdelsen af forskellige både interne og eksterne vejledninger.

Landsretterne har allerede med den del af reformen, der trådte i kraft den 1. januar 2007, fået status som den helt dominerende slutinstans, og denne nye rolle vil blive yderligere udbygget fra 2008, da også nævningesager herefter normalt vil få deres endelige afgørelse i landsretterne.

Denne ændrede rolle stiller øgede krav til landsretterne bl.a. med hensyn til hurtigere at formidle oplysninger om landsretternes praksis, og arbejdet med at forberede og gennemføre domstolsreformen er derfor sket - og sker fortsat - i tæt samarbejde med Østre Landsret.

7. Kvalitetsarbejde

I tilknytning til domstolsreformen har landsretten på forskellige områder igangsat et arbejde, der har til formål yderligere at forbedre kvaliteten i landsrettens sagsbehandling og afgørelser. Der er således over en række møder sket en nøje gennemgang af landsrettens arbejde med domsskrivning. Der er endvidere foretaget en gennemgang og kontrol af de administrative sagsbehandlingsskridt i en række sluttede sager. Der er videre forberedt en ændring fra 2008 af landsrettens arbejde med straffekæremål, ligesom det er besluttet at igangsætte et arbejde med det sigte at vurdere og udveksle erfaringer om retsledelse. Endelig er kvalitetsarbejdet indgået i drøftelserne i landsrettens kontaktudvalg med jyske advokater, der er blevet opfordret til at komme med konkrete forslag til områder, hvor kvaliteten af landsrettens arbejde kan forbedres.

Det er landsrettens vurdering, at kvalitetsarbejdet er af væsentlig betydning også set i sammenhæng med de løbende bestræbelser på at effektivisere sagsgangene. Det er derfor efter landsrettens opfattelse velbegrundet, at der i 2007 har været anvendt resurser også på denne del af landsrettens arbejde, også selv om det selvsagt har betydet tilsvarende færre resurser til retsarbejdet.

8. Administrative sager.

Blandt de administrative sager, som behandles i landsretten, kan nævnes:

a. Høringssager.

Der er i 2007 afgivet udtalelse i 64 høringssager vedrørende lovforslag m.v.

I 2005 og 2006 blev der afgivet udtalelser i henholdsvis 63 og 60 sådanne høringssager.

b. Klagesager.

I medfør af retsplejelovens § 48 kan landsrettens præsident meddele en advarsel til en dommer eller anden domstolsjurist i landsretten eller til en præsident ved en byret i landsretskredsen, hvis den pågældende har udvist utilbørligt eller usømmeligt forhold i forbindelse med udførelsen af sin tjeneste. Før 1. januar 2007 kunne præsidenten tillige meddele en sådan advarsel til alle domstolsjurister ved ikke-præsidentlede byretter i landsretskredsen. Efter 1. januar 2007 er alle byretter i Jylland imidlertid ledet af en præsident, og landsrettens præsident har derfor i 2007 for så vidt angår andre domstolsjurister ved byretterne end byretspræsidenterne alene behandlet klager vedrørende forhold fra 2006.

I 2007 har præsidenten indledt behandling af 4 klager over dommere/domstolsjurister. 1 af disse klager angik landsdommere.

I 2005 og 2006 indledte præsidenten behandling af henholdsvis 38 (heraf 16 om landsdommere) og 38 (heraf 8 om landsdommere) sådanne klager.

I hovedparten af sagerne har klagen primært drejet sig som utilfredshed med en rets judicielle afgørelser, som det ikke er muligt for præsidenten at tage stilling til i medfør af retsplejelovens § 48. I 1 af sagerne fra 2005, 2 af sagerne fra 2006 og i 2 af sagerne fra 2007 blev der enten af præsidenten eller af vedkommende dommer/domstolsjurist med præsidentens tiltræden knyttet kritiske bemærkninger til eller beklagelse af dommerens/domstolsjuristens optræden eller sagsbehandling. Der har ikke i nogen af sagerne fra 2005 – 2007 været tale om forhold af en karakter, der har kunnet give grundlag for at meddele en advarsel efter § 48.

Nedgangen i antallet af klagesager i 2007 er i overensstemmelse med det, som kunne forventes på baggrund af domstolsreformen.

Foruden de nævnte sager har landsrettens præsident i 2005-2007 også modtaget flere klager, der er blevet videresendt til en anden retspræsident eller klagemyndighed som værende rette klageinstans. Desuden har præsidenten modtaget et antal henvendelser fra primært privatpersoner, der har været utilfreds med en rets judicielle afgørelser, og som præsidenten har vejledt om mulighederne for eventuelt at appellere afgørelsen eller f.eks. søge Procesbevillingsnævnet om anke- eller kærretilladelse. I disse sager har der ikke været indledt en klagesagsbehandling i medfør af retsplejelovens § 48.

c. Rejsedommerordningen.

Ordnings med særlige rejsedommere er ophørt med udgangen af 2006 som led i domstolsreformen.

d. Beskikkelse af sættemdommere.

Præsidenten foretog i 2007 i medfør af retsplejelovens § 46 i alt 34 beskikkelser af sættemdommere, fordi byretsdommere var inhabile.

I 2005 og 2006 blev der meddelt henholdsvis 179 og 153 sådanne beskikkelser. Det betydelige fald i antallet af sættemdommerbeskikkelser i 2007 skyldes, at behovet for sådanne beskikkelser er faldet meget markant som følge af etableringen af større byretter med mindst 6 dommere i forbindelse med domstolsreformen.

Nedgangen i antallet af sættemdommerbeskikkelser i 2007 er således i overensstemmelse med det, som kunne forventes på baggrund af domstolsreformen.

9. Vestre Landsrets nuværende lokaleforhold i Viborg og behovet for en forbedring heraf.

Vestre Landsret har gennem længere tid haft et væsentligt behov for forbedring af de lokalemæssige forhold navnlig i Viborg. Spørgsmålet har da også været nævnt i flere af de offentliggjorte handlingsplaner og embedsregnskaber.

En forbedring af landsrettens lokaler blev i 2004 sat i bero af Justitsministeriet og Finansministeriet på udfaldet af en gennemførelse af domstolsreformen. I forbindelse med domstolsreformens gennemførelse er der dog indtil videre alene afsat midler til nye lokalemæssige rammer for byretterne samt et mindre beløb til forbedret sikkerhed i alle retter.

Landsretten anser dog fortsat den nuværende situation med hensyn til de bygningsmæssige forhold for uholdbar. Landsretten finder det derfor nødvendigt, at der tages skridt til at sikre en påkrævet og nødvendig forbedring af landsrettens lokaleforhold i Viborg således, at der også sikres landsrettens brugere og medarbejdere en værdig, funktionel og tidssvarende ramme for landsrettens retssagsbehandling og øvrige funktioner. Landsrettens nuværende lokaler i Viborg og disse lokalers placering forskellige steder i byen gør det endvidere vanskeligt at sørge for den ønskede forbedring af sikkerheden i retsbygningerne.

Domstolsreformen har nu været i kraft i mere end 1 år, og flere af de nye byretter har allerede taget nye bygninger med tidssvarende forhold og indretning for navnlig vidner og rettens øvrige brugere i brug. Endvidere er planlægningen vedrørende de øvrige byretters bygningsmæssige forhold langt fremme. Landsretten glæder sig over byretternes nye og brugervenlige rammer, men forbedringen af byretternes lokalemæssige situation har betydet, at det er blevet endog meget tydeligt også for landsrettens brugere, at landsretten må byde sine brugere og medarbejdere forhold, som hverken er tidssvarende eller funktionelle. Det er selvsagt helt utilfredsstillende, at landsrettens samfundsvigtige opgavevaretagelse fortsat skal foregå i lokaler, som af standard og indretning langt fra kan siges at udgøre en værdig og tidssvarende ramme for arbejdet, og det forekommer meget vanskeligt at forstå eller acceptere, at landsrettens brugere og medarbejdere ikke skulle have behov for mindst en tilsvarende standard, som nu sikres i alle byretter. Det er derfor tilfredsstillende, at landsrettens lokaleprojekt er genstartet i 2008, idet Domstolsstyrelsen og Slots- og Ejendomsstyrelsen nu har taget initiativ til et udredningsarbejde, hvis resultat skal forelægges for Justitsministeriet og Finansministeriet før sommeren 2008 således, at spørgsmålet kan indgå i arbejdet med udarbejdelsen af forslaget til finanslov for 2009.

10. Vestre Landsrets lokaleforhold ved bitingstederne.

Vestre Landsret har bitingsteder i Aalborg, Århus, Kolding, Esbjerg og Sønderborg.

Bitingstederne er i Kolding, Esbjerg og Sønderborg placeret i forbindelse med byrettens lokaler.

I Esbjerg har byretten – og dermed også Vestre Landsret – fået nye lokaler i sommeren 2007 på adressen Dokken i Esbjerg.

I Sønderborg vil byretten – og dermed også Vestre Landsret – få nye lokaler omkring sommeren 2008.

I Kolding overvejes for tiden den lokalemæssige situation for byretten og dermed også for Vestre Landsret.

I Aalborg overvejes en udvidelse af byrettens lejemål og indretning af en eller flere yderligere retssale med tilhørende voteringslokaler mv. I den forbindelse overvejes tillige, om det vil være hensigtsmæssigt at lade landsretten og byretten dele disse nye lokaler.

11. Handlingsplan for 2007 og opfyldelsen af denne.

Landsrettens arbejde med handlingsplaner og justeringer af disse foregår løbende bl.a. i forbindelse med drøftelser i landsrettens samarbejdsudvalg. Handlingsplanerne er offentliggjort på landsrettens hjemmeside - www.vestrelandsret.dk

Handlingsplanerne indeholder en række mål for sagsbehandlingstider. Herom og om opfyldelsen af disse målsætninger henvises til det, der er anført ovenfor i afsnit 3.

Endvidere indeholder handlingsplanerne en lang række andre mål opstillet med fokus på (anden) kvalitetssikring, brugernes behov, kontakt til samarbejdspartnere, produktivitet og fleksibilitet, trivsel blandt medarbejderne og enkle og klare arbejdsgange samt andre tiltag til en effektiv resurseudnyttelse.

De forskellige mål er beskrevet i landsrettens handlingsplan af 19. februar 2007, og status med hensyn til opfyldelsen heraf kan summarisk sammenfattes således for 2007:

- Realisering af landsretternes nye rolle som den helt dominerende slutinstans (jf. afsnit 1.1). Tidsfrist: 2007. IVÆRKSAT
- Afsluttende overvejelser om udarbejdelsen af en fælles vejledning om civile sagers behandling i landsretterne (jf. afsnit 1.2). Tidsfrist: 1. halvår 2007. GENNEMFØRT
- Fortsat opfølgning på arbejdspladsvurdering 2005 (jf. afsnit 2.1). Tidsfrist: 1. kvartal 2007. GENNEMFØRT
- Mulighederne for tilbygning til og ombygning af hovedbygningen i Viborg skal afklares (jf. afsnit 1.3 og 2.2). Tidsfrist: 1. halvår 2007. UDSKUDT TIL 2008
- Nye tiltag til dokumentation og måling af kvalitet skal overvejes (jf. afsnit 3.1). Tidsfrist: 1. halvår 2007. GENNEMFØRT
- Fortsat opmærksomhed på løbende og relevant tilbagemelding til landsrettens administrative medarbejdere, konstituerede dommere og dommerfuldmægtige om kvaliteten af det udførte arbejde (jf. afsnit 3.2). GENNEMFØRT
- Retsafdelingernes standardbreve m.v. skal udarbejdes med Word som tekstbehandlingsprogram (jf. afsnit 3.2). Tidsfrist: 1. kvartal 2007. UDSKUDT
- Udviklingen mod stadig bedre målopfyldelse med hensyn til sagernes gennemløbstid skal så vidt muligt fastholdes, og de opstillede målsætninger skal nyvurderes i lyset af bl.a. domstolsreformen (jf. afsnit 3.3). NYE MÅLSÆTNINGER UDARBEJDET
- Evaluering af form og indhold af landsrettens udtalelser om konstituerede dommere og dommerfuldmægtige (jf. afsnit 4.1). GENNEMFØRT
- Vejledning om den praktiske fremgangsmåde ved offentliggørelse af afgørelser på landsrettens hjemmeside skal udarbejdes (jf. afsnit 4.2). Tidsfrist: 1. halvår 2007. UDSKUDT
- Udbud af landsrettens rengøringsopgaver skal forberedes (jf. afsnit 4.3). Tidsfrist: 2007. GENNEMFØRT SÅLEDES AT SELVE UDBUDET SKER I 2008
- Brug af landsrettens intranet og e-mail til intern kommunikation skal øges (jf. afsnit 4.4). GENNEMFØRT
- Excel og power-point skal være tilgængelig for alle medarbejdere i landsretten (jf. afsnit 4.5). Tidsfrist 1. halvår 2007. GENNEMFØRT
- Overvejelserne om landsrettens fremtidige sektionsstruktur skal afsluttes (jf. afsnit 1.3 og 4.6). Tidsfrist: 1. kvartal 2007. NY SEKTIONSSTRUKTUR IVÆRKSAT 1. SEPTEMBER 2007.

12. Sammenfattende vurdering af udviklingen i 2007 samt forventningerne til de kommende år.

Udviklingen i 2007 har været stærkt præget af domstolsreformen og kan derfor vanskeligt sammenlignes med udviklingen i tidligere år. Domstolsreformens betydning har både vist sig med hensyn til sagsudviklingen og med hensyn til anvendelse af tid til arbejdet med en række tiltag af betydning for reformens gennemførelse.

En følge af domstolsreformen har i første omgang været en væsentlig nedgang i antallet af nye sager. Det er nærliggende at antage, at dette fald ikke mindst må ses på baggrund af den nedgang i politiets og byretternes sagsafvikling, der har kunnet konstateres i den første tid efter politi- og domstolsreformens gennemførelse. Det må derfor vurderes, at 2007 for landsrettens vedkommende må anses for et meget atypisk år.

Nedgangen i antallet af nye sager dækker for så vidt alle sagstyper, men gør sig særligt gældende for civile 1. instanssager. For denne sagstype var da også ventet et væsentligt fald som følge af instansomlægningen, men faldet må siges at være endnu større end forventet, idet der kun i meget begrænset omfang – og dermed i klart mindre omfang end forudsat – er sket henvisning fra byretterne af principielle sager til landsretterne. Det er vurderingen, at udviklingen også på dette punkt har været atypisk i 2007.

Nedgangen i antallet af nye sager har i sig selv affødt en nedgang i antallet af sluttede sager. Dette gælder for det første de sagstyper, hvor afgørelsestiden er kort, og hvor en nedgang i antallet af nye sager derfor meget hurtigt viser sig som en tilsvarende nedgang i antallet af sluttede sager. Det gælder imidlertid også mere generelt, idet en række sager traditionelt sluttet uden hovedforhandling og dermed ofte uden en større resurse-mæssig indsats. Antallet af sluttede sådanne ”lette” sager vil selvsagt være meget påvirkeligt af et fald i antallet af nye sager. Det skal understreges, at det kun i begrænset omfang er muligt at lade behandling af andre sager træde i stedet for de her nævnte sager. Det gælder særligt med hensyn til kæremål, hvor landsretten må sikre et dagligt beredskab til eventuel behandling af sådanne sager, og med hensyn til en række af de domssager, der sluttet uden hovedforhandling.

Landsretten har i øvrigt så vidt muligt søgt at fastholde en pæn sagsafvikling, og det er herved og i kombination med det faldende antal nye sager lykkedes at nedbringe antallet af verserende sager meget betydeligt. Således er antallet af verserende civile sager nedbragt fra 1754 ved starten af 2007 til 1129 ved årets udgang, og antallet af verserende straffesager er tilsvarende

nedbragt fra 592 til 426. Det er landsrettens vurdering, at der herved er skabt grundlag for en tydelig reduktion af sagsbehandlingstiderne især for civile sager, og landsrettens nye målsætninger for gennemløbstiderne i 2008 – 2010 afspejler da også denne forventning. Det skal dog for god ordens skyld bemærkes, at udviklingen mod kortere sagsbehandlingstider selvsagt også vil blive påvirket af den reduktion, der er gennemført af landsrettens resurser – svarende til op mod 2 afdelinger – fra 2008. Tilsvarende vil en måske mere normal – og større – sagstilgang i 2008 påvirke mulighederne for kortere sagsbehandlingstider.

Landsretten har i 2007 på forskellige områder arbejdet med domstolsreformens gennemførelse. Det arbejde, der i den forbindelse er ydet af dommere og administrative medarbejdere, opgøres ikke særskilt og er i sagens natur fragået den tid, der mere traditionelt har kunnet anvendes til landsrettens sagsafvikling. Arbejdet med reformens forberedelse og gennemførelse har imidlertid stor betydning ikke mindst for landsrettens brugere. Det er således landsrettens vurdering, at det bl.a. har haft en god positiv betydning, at landsretten har afholdt møder for advokater om de nye regler, og at landsretterne i fællesskab har udarbejdet en ny vejledning for behandlingen af civile sager. Arbejdet med reformen vil blive fortsat og vil i 2008 bl.a. skulle ses i forbindelse med de nye regler for behandling af nævningsager.

Det er forventningen til 2008, at der i løbet af året vil ske en bevægelse mod en normalisering af sagstilgangen til landsretten. Det forventes således, at der sker en stigning i antallet af sager, som byretterne henviser til landsretten til afgørelse i 1. instans og derfor med mulighed for efterfølgende direkte indbringelse for Højesteret. Det forventes ligeledes, at antallet af ankesager vil stige i takt med, at byretterne får afgjort de sager, som fra 2007 har skullet afgøres af byretterne og ikke landsretten som 1. instans.

Det kan således ikke her og nu lægges til grund, at den forventede normalisering vil slå fuldt igennem i løbet af 2008. Tværtimod må det påregnes, at politiets og byretternes sagsafvikling først vil være fuldt tilpasset politi- og domstolsreformen i løbet af 2009. Det er landsrettens hensigt, at der indtil da skal ske en yderligere nedbringelse af landsrettens sagsbeholdning for derved at stabilisere grundlaget for kortere gennemløbstider.

De kortere gennemløbstider ventes navnlig at vise sig i de almindelige civile ankesager, hvor landsretten i de senere år har haft en gennemsnitlig gennemløbstid omkring 1 år. Til

sammenligning kan nævnes, at det f. eks. i Norge er almindeligt, at sådanne ankesager behandles med en gennemsnitlig sagsbehandlingstid omkring 6 måneder, og der ses ikke umiddelbart at være retsplejemæssige forhold, der skulle bevirke, at en sådan gennemløbstid ikke på sigt skulle være mulig også i Danmark.

Det forventes også, at sagsbehandlingstiden i de nye civile 1. instanssager, der henvises til landsretten fra 2007, vil kunne blive mærkbart kortere end sagsbehandlingstiden for de 1. instanssager, som blev indbragt for landsretten før domstolsreformen.

Landsretten skal i 2008 og følgende år færdiggøre ca. 200 civile 1. instanssager, der er indbragt for landsretten før 2007, uanset at sådanne sager fremover vil skulle behandles i første instans ved byretterne. Disse sager er for de fleste sagers vedkommende modtaget før 1. juli 2006, og når sagerne endnu ikke er færdigbehandlet, skyldes det, at der i vidt omfang er tale om særligt tunge eller komplicerede sager med en forberedelse, der endnu ikke har kunnet afsluttes. Disse sager vil derfor – uanset landsrettens anstrengelser for at fremme sagernes afslutning – alle få en forholdsvis lang sagsbehandlingstid.

Samlet om de kommende års sagsudvikling er det vurderingen, at det endnu er for tidligt at bedømme, hvilken indflydelse domstolsreformens gennemførelse samlet vil få for landsretten. Som nævnt er landsrettens resurser fra 2008 beskåret svarende til op mod 2 afdelinger, og landsretten afviser ikke, at det kan komme på tale med yderligere tilpasninger, hvis udviklingen med hensyn til antallet af nye sager fortsætter på niveau med 2007. Landsretten må dog lægge afgørende vægt på, at dette i givet fald sker på et grundlag, der er tilstrækkeligt sikkert, og dermed på et tidspunkt, da reformen både i byretter og i politiet er slået ordentligt igennem. For landsretten er det således afgørende, at der ikke risikeres en udvikling, der samlet set fører til længere sagsbehandlingstider – i strid med domstolsreformens sigte. Tværtimod bør der efter landsrettens opfattelse sikres en udvikling, der kan danne grundlag for stadig kortere gennemløbstider også af de sager, der skal behandles af landsretten, samtidig med, at der er de fornødne muligheder for at fortsætte arbejdet med yderligere forbedring af kvaliteten af sagsbehandling og afgørelser.

Det er endelig landsrettens forventning, at der i 2008 sker en afklaring af, hvorledes landsrettens lokalemæssige situation i Viborg kan forbedres. Landsretten og dens medarbejdere og brugere

har med tålmodighed ventet på en sådan afklaring, der senest har måttet udskydes på en nærmere vurdering af de bygningsmæssige konsekvenser for byretterne af gennemførelsen af domstolsreformen. Landsretten glæder sig over, at en række af de nye byretter har fået eller er på vej til at få gode og brugervenlige rammer, men denne forbedring af byretternes lokalemæssige situation har også betydet, at det er blevet endog meget tydeligt, at landsretten i dag må tilbyde sine brugere og medarbejdere forhold, som hverken er tidssvarende eller funktionelle. Landsretten er derfor tilfreds med, at Domstolsstyrelsen og Slots- og Ejendomsstyrelsen nu har taget initiativ til et udredningsarbejde, hvis resultat skal forelægges Justitsministeriet og Finansministeriet før sommeren 2008, og hvis formål er at give ministerierne grundlag for den nødvendige politiske beslutning om at sikre også landsrettens brugere og medarbejdere en værdig, funktionel og tidssvarende ramme for retssagsbehandlingen og rettens øvrige funktioner.

Bjarne Christensen